

รูปแบบการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนขาดโอกาสของ สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถีและสถานสงเคราะห์เด็กชาย บ้านปากเกร็ด ในความดูแลของกรมกิจการเด็กและเยาวชน (กรณีศึกษา : วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์)

Educational Management Model for Disadvantaged Children and Youth at Ratchawithee Girls' Home and Pak Kret Boys' Home Under the Department of Children and Youth: A Case Study of Panyapiwat Technological College

วสันต์ งามวงศ์น้อย¹

วันรับ: 18 พฤศจิกายน 2567 วันแก้ไข: 7 ธันวาคม 2567 ยอมรับ: 10 มกราคม 2568

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษารูปแบบและ
การจัดการการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนฯ 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการจัดการศึกษา
ฯ และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะด้านคุณภาพต่อการจัดการศึกษาฯ โดยการศึกษาเอกสารและทำ
การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องกับสถานสงเคราะห์ และสถานศึกษา
จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ปัญญาภิวัฒน์ ผู้จัดการแผนการตลาดและประชาสัมพันธ์ ครูแนะแนววิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญา
ภิวัฒน์ ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี
นักพัฒนาสังคม นักจิตวิทยา ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และนักเรียนจากทั้งสองสถานสงเคราะห์
จำนวน 16 คน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการศึกษาเกิดจากการร่วมมือกัน 3 ฝ่าย ได้แก่
กรมกิจการเด็กและเยาวชนผู้ดูแลสถานสงเคราะห์ต่างๆ วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ และ
บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) โดยการมอบโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในสถาน
สงเคราะห์ที่ขาดโอกาส ผ่านการเรียนการสอนที่เรียกว่า ทวิภาคี หรือการศึกษาที่มีทั้งการเรียน
ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติซึ่งช่วยให้เด็กสามารถเรียนและทำงานไปพร้อมๆกัน ในด้านปัญหาและ
อุปสรรคของการจัดการศึกษานั้นพบปัญหาด้านการปรับตัวของผู้ที่มาจากสถานสงเคราะห์
การมีช่องว่างของการทำงาน ในระหว่างการโยกย้ายของผู้บริหารทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่อง
และการได้รับการศึกษาสำหรับเด็กไร้สัญชาติ จึงเกิดข้อเสนอแนะที่ว่าด้วยการสนับสนุนการลด
ความเหลื่อมล้ำต่าง ๆ เพื่อให้ง่ายต่อการปรับตัว ซึ่งไม่เพียงแต่ช่วยให้สามารถเข้ากับสถานศึกษาได้
แล้วยัง ส่งผลช่วยให้ได้รับสิทธิการศึกษาได้มากขึ้นด้วย อีกทั้งข้อเสนอแนะด้านอุปกรณ์การเรียน
ต่างๆ หรือการลดค่าใช้จ่ายที่ซ้ำซ้อนก็มีผลต่อการใช้ชีวิตในสถานศึกษาของเด็กและเยาวชน
ได้ ข้อเสนอแนะข้อสุดท้ายคือการผลักดันให้เกิดการดำเนินการตามนโยบายอย่างจริงจัง และการ

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางสังคม ธุรกิจ และ
การเมือง, วิทยาลัยผู้นำและนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต (ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

มอบหมายงานอย่างเป็นระบบซึ่งจะทำให้การดำเนินงานระหว่างการโยกย้ายตำแหน่งของผู้บริหารเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: เด็กและเยาวชนขาดโอกาส, สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี, สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด

Abstract

This study is a qualitative investigation with the objectives of: 1) examining the models and management of education for children and youth, 2) identifying problems and obstacles in educational management, and 3) exploring recommendations for improving the quality of education management. The primary informants included 16 individuals. The research findings indicate that the educational model results from collaboration among three parties, including the Department of Children and Youth who is in charge of various child care institutions, Panyapiwat Technological College, and CP ALL Public Company Limited. This collaboration provides educational opportunities for disadvantaged children and youth in shelters through a dual education system, combining theoretical learning with practical work experience, enabling students to learn and work simultaneously. In terms of problems and obstacles, the study identified issues related to the adaptation of individuals from shelters, gaps in continuity due to administrative transitions, and challenges in providing education for stateless children. Recommendations include supporting measures to reduce inequalities to facilitate adaptation, which would not only help students integrate into educational institutions but also enhance their access to educational rights. Additionally, suggestions were made regarding educational materials and reducing redundant costs, which affect the students' lives within educational settings. The final recommendation is to push for serious implementation of policies and systematic assignment of tasks to ensure continuous operations despite administrative transitions.

Keywords: Children and youth lack opportunities, Ratchawithee Girls' Home, Pak Kret Boys' Home

1. บทนำ

เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ Sustainable Development Goals–SDGs คือการพัฒนาทางที่สมดุลใน 3 เสาหลักของมิติความยั่งยืน (Three Pillars of Sustainability) ซึ่งมีเป้าหมายทั้งหมด 17 เป้าหมาย โดยที่องค์การสหประชาชาติได้แบ่งเป้าหมายทั้ง 17 ข้อ นั้นออกเป็น 5 มิติ ได้แก่ มิติสังคม (People) มิติเศรษฐกิจ (Prosperity) มิติสิ่งแวดล้อม (Planet) มิติสันติภาพและสถาบัน (Peace) และมิติหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) ซึ่งจะมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ของประเทศไทย และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564)

หากเจาะลึกลงในมิติสังคม จะเห็นได้ว่าเป้าหมายที่ 4 ในเรื่องการศึกษาที่มีคุณภาพ ที่มีเป้าประสงค์คือ สร้างหลักประกันว่าเด็กและเยาวชนทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษา ให้ชายและหญิงทุกคนเข้าถึงการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงทักษะทางเทคนิคและอาชีพสำหรับการจ้างงาน การมีงานที่ดี และการเป็นผู้ประกอบการ ขจัดความเหลื่อม

ลำทางเพศในการศึกษา และสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบางซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็ก เข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียมเป็นเป้าหมายที่สำคัญ เพราะเด็กและเยาวชนถือได้ว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญและเป็นอนาคตของชาติ มีคุณค่าและมีความสำคัญ ต่อการพัฒนาประเทศ การที่เด็กและเยาวชนจะเติบโตมาเป็นผู้ใหญ่ที่ดี และมีศักยภาพเป็นกำลังของชาติได้นั้น จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนและพัฒนาในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิตที่มีคุณภาพ การให้การศึกษที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วนทุก ๆ ด้านสังคมและบ้านเมืองนั้น ก็จะมีพลเมืองที่มั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด แต่ด้วยสภาพสังคมปัจจุบัน ยังมีเยาวชนที่ขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา เนื่องด้วยสภาพทางครอบครัว เศรษฐกิจ ผู้ปกครองไม่สามารถที่จะให้บุตรหลานศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ ในขณะที่ตัวเด็กและเยาวชนเองก็ยังไม่สามารถที่จะประกอบอาชีพอันใดที่จะก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งจากการสำรวจของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ในปี 2563 นั้นพบว่า จากภาพรวมเด็กนักเรียนทั่วประเทศกว่า 7.3 ล้านคน ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มกว้างๆ ได้เป็น 3.6 ล้านคน (50%) เป็นเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเด็กยากจน อยู่ในสภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวย หรือพิการ อีก 35% เป็นเด็กที่มีโอกาสทางการศึกษา และอีก 15% หรือ 1.1 ล้านคน เป็นเด็กที่ไม่มีข้อมูลในระบบการศึกษาไทย (Thaipublica, 2020) ประกอบในปี 2563 เด็กกว่า 6,000 คนอาศัยอยู่ในสถานสงเคราะห์ของรัฐ และ 39,000-77,000 คนที่อาศัยอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กเอกชน (กัญธมนณี ลดาพงษ์พัฒนา, 2566) มูลเหตุดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาสังคมตามมาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การเปิดโอกาสทางการศึกษากับเด็กและเยาวชนให้ได้รับการพัฒนาต่อยอดไปจนถึงการประกอบอาชีพในอนาคต จึงเป็นสิ่งสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543)

กรมกิจการเด็กและเยาวชน มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน การส่งเสริมสวัสดิการเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยการกำหนด นโยบาย มาตรการ กลไก ส่งเสริมสนับสนุนภาครัฐและภาคเอกชน ติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามนโยบายและมาตรการที่กำหนด เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นการรวมภารกิจที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมายด้านเด็กและเยาวชน จาก 3 หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) คือ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ขาดโอกาส และผู้สูงอายุ (สท.) กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (พส.) และสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สป.พม.) และเมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2558 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้าง โดยมีการรวบรวมและยกระดับหน่วยงานด้านเด็กและเยาวชนเป็น “กรมกิจการเด็กและเยาวชน”

ด้วยเจตนารมณ์ “เพื่อช่วยพัฒนาสังคม และประเทศชาติในด้านการศึกษา” บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) ผู้บริหารงานร้านค้าอิมโสมเดว เชน เอ็ม เอ็ม เอ็ม ได้ดำเนินงาน ด้านการศึกษาในระบบทวิภาคี ร่วมกับ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2536 โดยร่วมเปิดหลักสูตรทวิภาคี ธุรกิจค้าปลีก ระดับ ปวช. และ ปวส. กับสถาบันอาชีวศึกษาของรัฐบาลจำนวน 27 สถาบัน เพื่อผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพให้กับองค์กรและ สังคมมาโดยตลอด จวบจนกระทั่งปี พ.ศ. 2548 บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) ได้ดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนอาชีวศึกษาของตัวเองขึ้น ภายใต้ชื่อ “วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์” เพื่อดำเนินกิจกรรมทางด้านการศึกษา ทวิภาคีอย่างเต็มรูปแบบ โดยได้รับการรับรองมาตรฐานหลักสูตรและสถานศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ ด้วยความตั้งใจที่จะถ่ายทอดภูมิความรู้เกี่ยวกับธุรกิจค้าปลีกที่บริษัทฯ มีประสบการณ์มาอย่างยาวนานทั้งในประเทศ และ ต่างประเทศให้กับเยาวชนได้มีความรู้ ความสามารถ ตรงกับความต้องการของภาคธุรกิจและสามารถที่จะแข่งขัน ได้ในสังคมแรงงานระดับประเทศ จากความต้องการที่สูงขึ้นของนักเรียน และผู้ปกครองในการเข้าศึกษาต่อที่วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ ประกอบกับการขยายตัวอย่างรวดเร็วของร้านเซเว่น อีเลฟเว่น และธุรกิจต่าง ๆ ในเครือฯ ทำให้ ในปี พ.ศ. 2549 บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) ได้ดำเนินการเปิด “ศูนย์การเรียนรู้ปัญญาภิวัฒน์” เพิ่มเติม จำนวน 20 ศูนย์ทั่วประเทศโดยกระจายอยู่ในกรุงเทพ 10 ศูนย์ และต่างจังหวัด 10 ศูนย์ทั่วประเทศ เปิดสอน

ระดับ ปวช. สาขางานธุรกิจค้าปลีกร้านค้าสะดวกซื้อ กระนั้น ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของทั้งนักเรียน ผู้ปกครองและภาคธุรกิจ ทำให้บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) ร่วมมือกับสมาคมวิทยาลัยฯ เทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย จัดตั้งโครงการวิทยาลัยเทคโนโลยีเอกชนเครือข่าย ทวิภาคี ขึ้นใน ปี พ.ศ. 2550 จัดสอนในระดับ ปวช. และ ปวส. สาขางานธุรกิจค้าปลีกร้านค้าสะดวกซื้อ จนถึงปัจจุบันได้มีวิทยาลัยเทคโนโลยีเอกชนที่เข้าร่วมโครงการนี้ เป็นจำนวน 70 แห่งทั่วประเทศ และยังเพิ่มจำนวนต่อไปในอนาคต ปี พ.ศ.2557 ได้มีความร่วมมือกันระหว่างบริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) กับ คณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ร่วมกันออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอนลักษณะใหม่ นำการเรียนสาย อาชีวมาสู่การเรียนสายสามัญ โดยจัดทำหลักสูตรสำหรับนักเรียน ในระดับ ม.4-ม.6 หลักสูตรค้าปลีก 2 วุฒิ กล่าวคือ เมื่อนักเรียนสำเร็จการศึกษาจะได้รับวุฒิ ม.6 และวุฒิ ปวช. โดยการเรียนเป็นลักษณะทวิภาคี เรียนภาค ทฤษฎีในห้องเรียน 3 เดือน สลับการเรียนภาคปฏิบัติที่ร้านเซเว่น อีเลฟเว่น 3 เดือน จนสำเร็จการศึกษาพร้อมการ รับประกันการมีงานทำ เมื่อสำเร็จการศึกษา โดยมีโรงเรียนในสังกัดของ สพฐ. ที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมดกว่า 50 แห่ง ด้วยเงื่อนไขการเรียนการสอนและผลประโยชน์สิทธิพิเศษเช่นเดียวกันกับวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ทุกประการ “ศูนย์การเรียนปัญญาภิวัฒน์” และ “สถานศึกษาในความร่วมมือ” ได้จัดการเรียนการสอนในลักษณะ การสอนทางไกลผ่านดาวเทียม โดยคุณาจารย์จากวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ ถ่ายทอดออกอากาศสด พร้อมกันจากห้องส่งที่วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ ที่จังหวัดนนทบุรี

วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ ศูนย์การเรียนปัญญาภิวัฒน์ และสถานศึกษาในความร่วมมือ เปิดรับนักเรียนใหม่ในช่วงประมาณเดือนพฤศจิกายนจนถึงพฤษภาคมของทุกปี นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้าศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือกำลังศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือสำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เข้าศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สามารถสมัครเรียนได้ในช่วงเวลาดังกล่าวของทุกปีการศึกษา โดยปกติ นักเรียนจะต้องสอบเข้าเรียนที่วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ ด้วยการสอบสัมภาษณ์จากคุณาจารย์ของ วิทยาลัยฯ หรือคุณาจารย์ของสถานศึกษาในความร่วมมือ

เนื่องด้วยวิธีการเรียนการสอนรูปแบบทวิภาคี 100% ลักษณะ Block Course กล่าวโดยย่อคือ นักเรียน จะเรียนวิชาการภาคทฤษฎีที่สถานศึกษา 3 เดือน สลับกับการเรียนฝึกภาคปฏิบัติงานที่สถานประกอบการ 3 เดือน เป็นระยะเวลา 3 ปี จนครบหลักสูตรทวิภาคี ดังนั้น สถานที่พักอาศัยของนักเรียนและสถานที่เรียน รวมไปถึง สถานที่ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักเรียน ควรจะอยู่ในระยะที่ไม่ไกลเกินไปนัก เพื่อเอื้ออำนวยต่อความสะดวก วิทยาลัยฯ จึงมีนโยบายในการรับนักเรียนในห้องถิ่นเพื่อเข้าศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ ศูนย์การเรียนปัญญาภิวัฒน์ และสถานศึกษาในเครือข่าย แต่ละพื้นที่และจัดสถานที่ฝึกปฏิบัติงานให้กับนักเรียน ในจุดที่ใกล้กับที่พักอาศัยมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

กรมกิจการเด็กและเยาวชน บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด(มหาชน) และวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ ได้ให้ความสำคัญและตระหนักถึงอนาคตทางการศึกษาของเด็กและเยาวชน ที่จะได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมและเติบโตไปในสังคมอย่างมีคุณภาพ จึงเป็นที่มาของการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ “การศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน” ขึ้นเพื่อให้โอกาสการศึกษาแก่เยาวชน ที่จะสามารถเข้าศึกษาความรู้และได้ฝึกอาชีพ พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกให้แก่เยาวชนในความดูแลของกรมกิจการเด็กและเยาวชน ด้วยทุนการศึกษาเพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนได้เข้าถึงการศึกษาได้ง่ายขึ้น ซึ่งเป็นตกลงร่วมกันทั้งสามฝ่าย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกรมกิจการเด็กและเยาวชน และให้โอกาสกลุ่มเยาวชนในความดูแลของกรมกิจการเด็กและเยาวชน ให้ได้รับโอกาสในด้านการศึกษา การฝึกอบรมอาชีพการงาน ตลอดจนมีรายได้สามารถดำรงชีวิตในสังคมเป็นพลเมืองที่ดี และเป็นกำลังของประเทศต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเด็กและเยาวชนขาดโอกาสของสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถีและสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด ในความดูแลของกรมกิจการเด็กและเยาวชน (กรณีศึกษา: การจัดการศึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์)
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนขาดโอกาสของสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถีและสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด ในความดูแลของกรมกิจการเด็กและเยาวชน (กรณีศึกษา: การจัดการศึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์)
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะด้านคุณภาพในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนขาดโอกาสของสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถีและสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด ในความดูแลของกรมกิจการเด็กและเยาวชน (กรณีศึกษา: การจัดการศึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์)

3. ระเบียบวิธีการวิจัย

3.1 รูปแบบและขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เป็นการวิจัยแบบเฉพาะเจาะจงเพื่อให้ได้เนื้อหาเชิงลึก มีความน่าเชื่อถือ ทั้งนี้เพื่อจะหารูปแบบการให้โอกาสทางการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่ขาดโอกาส และเพื่อศึกษาการจัดการการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่ขาดโอกาส (กรณีศึกษา : สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถีและสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด) ด้วยการศึกษเอกสารและเก็บข้อมูลภาคสนาม การสังเกต (Observation) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างหรือกึ่งมีโครงสร้าง (Unstructured of Semi Structure Interviews) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสาร (Document Study) โดยค้นคว้ารวบรวมข้อมูลเอกสาร ตำรา วิชาการทั้งจากงานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความ วารสาร หนังสือ และสิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ บทความที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการให้โอกาสทางการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่ขาดโอกาส
- 2) ศึกษาภาคสนาม (Field Study) คือ การลงเก็บและรวบรวมข้อมูลภาคสนาม พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของฐานข้อมูล โดยผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามด้วยตนเองเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องตรงประเด็นจึงใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ดและเด็กหญิงบ้านราชวิถี นักพัฒนาสังคม นักจิตวิทยา ครูที่ปรึกษา ผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ ประเด็นในการสัมภาษณ์มีข้อมูลพื้นฐาน สภาพทั่วไปของเด็กและเยาวชนและการจัดการการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่ขาดโอกาส (กรณีศึกษา: สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถีและสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด)

3.2 ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญเป็นกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการให้โอกาสทางการศึกษากับเด็กและเยาวชนขาดโอกาส มี 16 คน ดังต่อไปนี้

- 1) ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์เป็นผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์และศูนย์การเรียนรู้ปัญญาภิวัฒน์ จำนวน 1 คน
- 2) ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์เป็นผู้ที่ดูแลในงานของคณะกรรมการสัมพันธและประสานกับหน่วยงานภาครัฐเกี่ยวกับการจัดการศึกษา จำนวน 1 คน
- 3) ผู้จัดการแผนการตลาดและประชาสัมพันธ์ เป็นผู้ดำเนินการในส่วนของการประสานเรื่องทุนการศึกษาของนักเรียนให้กับเด็กนักเรียนของสถานสงเคราะห์ทั้ง 2 แห่ง จำนวน 1 คน
- 4) ครูแนะแนวเป็นผู้ดำเนินการแนะแนวและคัดกรองนักเรียนที่จะเข้ามาศึกษาต่อในระบบการศึกษาที่มีการ MOU ร่วมกัน จำนวน 1 คน

5) ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ดสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี เป็นผู้บริหารสูงสุดของสถานสงเคราะห์ที่บริหารงานตามกรอบความร่วมมือในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก จำนวน 1 คน

6) นักพัฒนาสังคม และนักจิตวิทยา ทั้ง 2 สถานสงเคราะห์ เป็นผู้ที่ย่อยดูและใกล้ชิดกับเด็กนักเรียนที่เข้ามาในสถานศึกษาตลอดจนร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับทางสถานศึกษาและสถานประกอบการ จำนวน 4 คน

7) ครูที่ปรึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์เป็นผู้ที่ดูแลเด็กนักเรียนจากสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด ที่มาเรียนที่วิทยาลัยเทคโนโลยี ปัญญาภิวัฒน์ จำนวน 1 คน

8) ผู้จัดการศูนย์การเรียนรู้สะพานควาย ดูแลนักเรียนและประสานงานกับทางสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถีและประสานงานกับสถานประกอบการ จำนวน 1 คน

9) ครูที่ปรึกษาของศูนย์การเรียนรู้ปัญญาภิวัฒน์เป็นผู้ที่ดูแลเด็กนักเรียนจากสถานสงเคราะห์หญิงบ้านราชวิถี ที่มาเรียนที่ศูนย์การเรียนรู้ปัญญาภิวัฒน์สะพานควาย จำนวน 1 คน

10) นักเรียนซึ่งเป็นนักเรียนจากสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ดมาเรียนที่วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ จำนวน 2 คน

11) นักเรียนจากสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถีเรียนที่ศูนย์การเรียนรู้สะพานควาย จำนวน 2 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างคำถามแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างจากกรอบแนวคิดการวิจัยโดยทำการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกเป็นรายบุคคลกับประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งผลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆนั้นนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์ร่วมกับการวิจัยทางเอกสารรวมทั้งบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องและการนำสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตด้วยการตีความเนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งจะทำให้ได้รูปแบบการให้โอกาสทางการศึกษาและการจัดการศึกษาแก่ เด็กและเยาวชนที่ขาดโอกาส (กรณีศึกษา: สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถีและสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด)

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับข้อมูลจากแหล่งข้อมูลภาคสนามเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการนำเสนอภาพรวมของการวิจัยพร้อมนำข้อมูลจากแหล่งข้อมูลอื่นมาสนับสนุนผลการวิจัย ซึ่งมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย การศึกษาเอกสารตำราวิชาการ ทั้งจากงานวิจัยวิทยานิพนธ์ บทความ วารสาร หนังสือ และสิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ ที่มีเนื้อหาหรือมีแนวคิดเกี่ยวข้องกับการวิจัย พร้อมกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในประเด็นที่ศึกษา และผู้วิจัยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายบุคคลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ดและเด็กหญิงบ้านราชวิถี นักพัฒนาสังคม นักจิตวิทยา ครูที่ปรึกษา ผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ นักเรียน ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลโดย การศึกษาค้นคว้าเอกสารต่างๆ การสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล (In-depth Interview) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญและการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในประเด็นที่ศึกษา นำมาเปรียบเทียบและตรวจสอบความน่าเชื่อถือด้านข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลข้อเท็จจริงที่ได้รับจากการวิจัยเอกสาร การทบทวนวรรณกรรมจากเอกสารตำรา งานวิจัย วารสาร วิทยานิพนธ์ ๑๕ วิทยานิพนธ์ต่างๆ บทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง และการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวม คัดกรอง วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาปรับใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์

2) การจัดระบบข้อมูลคือการจำแนกประเภทของข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์

3) การตีความ ข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างและจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยจะทำการสังเคราะห์และวิเคราะห์เนื้อหาพร้อมกับบูรณาการข้อค้นพบให้เข้ากับข้อมูลจากการวิจัยเอกสารและความเกี่ยวข้องในทางทฤษฎี การตีความ และการขยายความเชิงรายละเอียดและเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลตามกรอบแนวคิดเพื่อให้ทราบรูปแบบการให้

โอกาสทางการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่ขาดโอกาสและการจัดการการศึกษาแก่ เด็กและเยาวชนที่ขาดโอกาส (กรณีศึกษา: สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถีและสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด) แล้วนำไปสูบทสรุปของงานวิจัย

4. ทบทวนวรรณกรรม

4.1 ทฤษฎีภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (Network Building and Participatory)

1) รูปแบบที่มีประสิทธิผลของระบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เป็นเครือข่ายผสมผสานระหว่างบุคคลและเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งอย่างไม่เป็นทางการและเป็นทางการช่วยการทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 องค์การของเครือข่าย ประกอบด้วยวัตถุประสงค์เป้าหมายของเครือข่าย สมาชิกเครือข่าย และบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในเครือข่าย องค์ประกอบที่ 2 การจัดการเครือข่ายประกอบด้วย การพัฒนาแผนกลยุทธ์การออกแบบเครือข่าย การบูรณาการและการเชื่อมโยงการดำเนินการและการวัดผล การประยุกต์ใช้ ICT ในการจัดการเครือข่าย การพัฒนาความรู้และทักษะบุคลากรและการจัดระบบติดต่อสื่อสาร องค์ประกอบที่ 3 การใช้ประโยชน์จากเครือข่าย ประกอบด้วย การประสานงานร่วมกับการแลกเปลี่ยนสารสนเทศและความรู้การแลกเปลี่ยนและระดมทรัพยากร และการพัฒนาความรู้และทักษะ องค์ประกอบที่ 4 การธำรงรักษาเครือข่ายประกอบด้วย การจัดกิจกรรมร่วมกัน การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิก การสร้างระบบการจูงใจการจัดหาทรัพยากรสนับสนุน การสร้างที่ปรึกษา และการสร้างผู้นำรุ่นใหม่

2) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่ามีความเป็นประโยชน์ความเป็นไปได้ความเหมาะสม และความถูกต้อง ในระดับมากที่สุดยกเว้นองค์ประกอบที่ 3 การใช้ประโยชน์จากเครือข่ายความเป็นไปได้และองค์ประกอบที่ 4 การธำรงรักษาเครือข่าย ความเป็นไปได้ความถูกต้องในภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

3) ผลการทดลองใช้ระบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า บรรล่วัตถุประสงค์/เป้าหมาย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาคือ โรงเรียนมีการรวมตัวเป็นเครือข่าย มีการกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายร่วมกัน สมาชิกของเครือข่ายสร้างข้อตกลงร่วมกัน มีทักษะ มีจิตอาสาในการทำงาน ทั้งนี้เครือข่ายเข้มแข็ง บทบาทหน้าที่ของสมาชิกสมาชิกรับบทบาท หน้าที่ของตนเอง ทำให้ช่วยให้วัตถุประสงค์/เป้าหมาย เครือข่ายบรรลุผลการพัฒนา แผนกลยุทธ์ในการทำงาน มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์แผนงาน การออกแบบเครือข่าย มี เครือข่ายในระดับต่างๆ มีผู้นำสมาชิกเครือข่าย มีการประสานความร่วมมือในการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทำให้เครือข่ายดำรงอยู่อย่างเข้มแข็งและมีการขยายผลกับ เครือข่ายภายนอก เป็นต้น

4) ผลการประเมินผลการใช้ระบบการบริหาร เครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ความสำเร็จ ในภาพรวมมีความสำเร็จในระดับมากที่สุด การพัฒนาระบบสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับเครือข่ายการ จัดการศึกษาได้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ความพึงพอใจภาพรวมมี ความพึงพอใจในระดับมากที่สุด การพัฒนาระบบมีการจัดศูนย์ประสานงาน ติดต่อสื่อสาร และพัฒนาความรู้ และทักษะระหว่างสมาชิกมีค่าเฉลี่ยสูงสุดความต่อเนื่อง

4.2 ทฤษฎีการจัดการศึกษา (Educational Theory)

4.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2543, น.1-4) กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของชาติโดยมีรายละเอียดดังนี้

1) วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

1.1) เพื่อให้เกิดการจัดการศึกษาที่เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.2) เพื่อให้เกิดการจัดการศึกษาที่ยึดหลักการศึกษาลดชีวิตสำหรับประชาชนให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

1.3) เพื่อให้เกิดการจัดการศึกษาที่ได้มาตรฐาน มีการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ และทุกประเภท ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพ และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดจนเกิดการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

1.4) เพื่อให้ระบบการศึกษาสอดคล้องกับระบบบริหารราชการแผ่นดินที่ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นและประชาชนทั่วไป

2) หลักการจัดการศึกษา

2.1) เอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ

2.2) กระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน สถานประกอบการ และสถาบันทางสังคมอื่น

2.4) คำนึงถึงความประหยัด คุ่มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด และมีความเหมาะสมกับทรัพยากรในการลงทุน ลดความซ้ำซ้อนของหน่วยงาน มีการบริหารงานโปร่งใสและความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ โดยมุ่งให้องค์กร หน่วยงานทุกระดับและองค์กรอิสระในการกำกับ ของกระทรวงเป็นองค์กรขนาดเล็กกะทัดรัด บริหารงานด้วยความมีประสิทธิภาพและบังเกิดประสิทธิผล

3) แนวทางการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษา

3.1) ระดับราชการส่วนกลาง เป็นระดับนโยบายมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เฉพาะที่เป็นนโยบาย และแผนมาตรฐานการสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ การประเมินผล และการดำเนินงานที่ต้องปฏิบัติในระดับชาติ ได้แก่ องค์กรในส่วนกลาง คือ สภาและสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมแห่งชาติ คณะกรรมการและสำนักงานกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการและสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา คณะกรรมการและสำนักงานคณะกรรมการศาสนาและวัฒนธรรม และองค์กรอิสระในการกำกับกระทรวง

3.2) ระดับท้องถิ่น เป็นระดับปฏิบัติการมีอำนาจหน้าที่ด้านการบริหาร และการดำเนินงาน ได้แก่ เขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา ดำเนินงานให้เสร็จสิ้นที่สถานศึกษาโดยเชื่อมโยงสัมพันธ์กันระหว่างเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงศึกษาธิการ (2543, น.3) ได้กล่าวถึงแนวทางในการจัดการศึกษาโดยสามารถสรุปรายละเอียด ดังนี้

1) ยึดหยุ่น สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม ประเทศชาติ โดย

1.1) สถานศึกษาเป็นผู้สร้างสาระการเรียนรู้ รายภาค รายปี

1.2) กำหนดเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้เลือก

1.3) มีความยืดหยุ่นในการที่สถานศึกษาจะบริหารจัดการในสาระการเรียนรู้พื้นฐานและเลือกในเรื่องเวลาได้

2) ทุกส่วนในสังคมร่วมในการจัดการศึกษา

2.1) คณะกรรมการโรงเรียนมีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจและกำกับโรงเรียนตามรัฐธรรมนูญสถานศึกษา

2.2) องค์กรภายนอก มีบทบาทในการกำกับและประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

- 3) มีความสมดุลทั้งสาระการเรียนรู้ เวลา และเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน ให้มีความสมดุลในช่วงชั้นของการจัดการศึกษา และความพอดี
- 3.1) การพัฒนาผู้เรียนในลักษณะองค์รวม ดังนี้
 - 3.1.1) การเป็นผู้นำกับการเป็นผู้ตาม
 - 3.1.2) ความสามารถในการทำงานเป็นหมู่คณะกับความสามารถในการดำรงตนอย่างเป็นปัจเจกบุคคล
 - 3.1.3) เสรีภาพกับความรับผิดชอบ
 - 3.1.4) สมรรถนะในการแข่งขันกับความสมถะ
 - 3.1.5) การเห็นคุณค่าของวิทยาการสมัยใหม่กับความชื่นชมภูมิปัญญา ภูมิปัญญาดั้งเดิม
 - 3.1.6) การเพิ่มพูนทักษะ และความสามารถเฉพาะทางกับการเพิ่มพูน สนุหริยภาพและความรอบรู้ในภาพรวม
 - 3.2) เน้น Capability Model มากกว่า Knowledge Model ทั้งนี้โดยเน้นการพัฒนาทักษะ (Skill - based) มากกว่าความรู้ (Knowledge - based)
 - 3.3) มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางการศึกษา
 - 3.3.1) คนปกติและคนขาดโอกาสมีความเสมอภาคกันในการเรียนร่วมกัน
 - 3.3.2) ผู้ที่จบหลักสูตรมีคุณภาพมาตรฐานที่กำหนด
 - 3.4) ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้เป็นบุคคลดังต่อไปนี้
 - 3.4.1) เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
 - 3.4.2) เป็นผู้ที่สะสมองค์ความรู้
 - 3.4.3) มีความก้าวหน้าในอาชีพ และการดำรงชีวิต
 - 3.5) เสริมสร้างเอกภาพของชาติ มีความพอดีระหว่างความเป็นไทยและความเป็นสากล
 - 3.6) เปิดโอกาสให้มีการถ่ายโอนผลการเรียนรู้จากระบบ นอก ระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งการเปรียบเทียบ
 - 3.7) ให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

5. ผลการวิจัย

5.1 รูปแบบและการจัดการการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนที่ขาดโอกาสของสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถีและสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด ในความดูแลของกรมกิจการเด็กและเยาวชน

เป้าหมายของการจัดการศึกษา (Aspirations) นั้นคือ ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานอย่างทั่วถึง และผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการทางการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม (Equity) ผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย ทั้งกลุ่มปกติ ผู้มีความสามารถพิเศษ ผู้มีความบกพร่องด้านต่างๆ ผู้พิการ ผู้ขาดโอกาส และผู้มีภูมิหลังทางสังคมหรือฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน ให้ได้รับโอกาสและการบริการทางการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม

หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนทุกคนทุกช่วงวัยมีโอกาสในการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้แต่ละบุคคลได้พัฒนาตามความพร้อมและความสามารถให้บรรลุขีดสูงสุด มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม รวมทั้งมีสมรรถนะในการทำงานเพื่อการ

ประกอบอาชีพตามความถนัด และความสนใจสอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ อันนำไปพัฒนาตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

1) เครือข่ายและการมีส่วนร่วม

วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์เป็นวิทยาลัยที่เกิดจากความร่วมมือของหลายฝ่ายโดยเริ่มต้นจาก บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) ที่มีนโยบายที่ต้องการผลักดันการศึกษาและสนับสนุนเยาวชนให้สามารถเข้ารับการศึกษาด้วยค่าใช้จ่ายที่ต่ำ ซึ่งนโยบายดังกล่าวนี้ได้รับสนับสนุนจากภาครัฐอย่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กระทรวงศึกษาธิการ สิ่งที่ทำให้วิทยาลัยปัญญาภิวัฒน์นั้นแตกต่างจากสถานศึกษาอื่นคือ การร่วมมือกับสถานสงเคราะห์ต่างๆ เช่น สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด และ สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี ในการให้โอกาสทางการศึกษาแก่เด็กขาดโอกาส ด้วยระบบการศึกษาแบบทวิภาค หรือการเรียนภาคทฤษฎี 3 เดือน และเรียนภาคปฏิบัติ 3 เดือน สลับกันไป ผู้เรียนจะได้นำสิ่งที่เรียนไปปรับใช้กับการทำงานจริง และการทำงานนั้นผู้เรียนก็ยังได้รับค่าตอบแทนอีกด้วย สำหรับวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์นั้นได้ทำหนังสือบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับภาครัฐหลายหน่วยงาน (MOU) เช่น กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, กระทรวงยุติธรรม, ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง, กรมกิจการเด็กและเยาวชน และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้ทั้งเด็กที่ขาดโอกาสและสถานศึกษาได้มีช่องทางเข้าถึงซึ่งกันและกัน จนขยายเป็นเครือข่ายที่สามารถเติบโตได้อย่างมั่นคง

ดังนั้น การร่วมมือกันขององค์กรต่างๆ นี้ทำให้เด็กและเยาวชนหลายคนที่ขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาไม่ว่าจะด้วยเหตุผลด้านภาระค่าใช้จ่าย เหตุของประวัติการกระทำความผิด เหตุผลปัญหาครอบครัวนั้นได้รับความช่วยเหลือเยียวยา และทำให้เด็กเหล่านั้นได้พัฒนาตนเองมีความรู้ มีผู้ที่ให้คำปรึกษา และมีอาชีพ

5.2 ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนขาดโอกาสของสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถีและสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด ในความดูแลของกรมกิจการเด็กและเยาวชน

5.2.1 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนขาดโอกาสนั้นอยู่ที่ตัวของเยาวชนเอง ซึ่งไม่ได้ถึงการที่เยาวชนมีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาหรือสร้างอุปสรรค แต่มาจากปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อตัวเยาวชน เช่น การที่เยาวชนเหล่านี้เคยอยู่ในสถานสงเคราะห์ที่มีกฎระเบียบ และมีการกำหนดเวลาการทำกิจกรรมต่างๆ ที่ชัดเจน ทำให้เยาวชนบางกลุ่มไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมในวิทยาลัยฯ ได้ ทั้งด้านการจัดการชีวิต หรือการปรับตัวเข้ากับชีวิตที่มีอิสระมากขึ้น นอกจากนี้เยาวชนที่มาจากสถานสงเคราะห์มักจะได้รับผลกระทบของการมีกฎระเบียบที่เข้มงวดจนทำให้ทักษะด้านการใช้งานเทคโนโลยีต่างๆ ที่จำเป็นต่อการศึกษานั้นขาดหายไป ในแง่ของด้านจิตใจนั้นเยาวชนบางกลุ่มมีปัญหาด้านจิตใจ เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาของการขาดความมั่นใจในตัวเองหรือการต่อราคาตัวเอง การถูกกลั่นแกล้งจากเด็กทั่วไป จนส่งผลให้เกิดทัศนคติ และพฤติกรรมด้านลบ กล่าวโดยสรุปคือ ปัจจัยต่างๆ ที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับตัวเยาวชนหลายครั้งทำให้เกิดปัญหาต่อตัวเยาวชนเองอันส่งผลต่อการจัดการการศึกษาแก่เด็กและเยาวชน

ดังนั้น ความท้าทาย คือ ตัวเยาวชนและผู้ปกครองที่มีความคิดแง่ลบต่ออาชีพ ซึ่งต้องทำให้คนเหล่านี้เห็นให้ได้ว่าการศึกษาต่อในสายอาชีพก็ถือเป็นอีกรูปแบบการศึกษาหนึ่งเช่นกัน ที่สามารถทำให้บุตรหลานหรือตัวเด็กเองได้รับการศึกษา และต่อยอดไปสู่การประกอบอาชีพ นอกจากนี้ผู้ปกครองและเด็ก ยังมีครุตามโรงเรียนต่างๆ ที่มีความวิตกกังวลจากการได้รับข่าวสารในช่องทางต่างๆ ในด้านลบ ส่งผลให้การสร้างภาพลักษณ์ที่เป็นบวกและส่งผลให้คนทั่วไปได้เข้าใจใหม่กับคำว่า อาชีพ นั้นจึงเป็นความท้าทายที่ต้องมีการดำเนินต่อเนื่อง ซึ่งวิธีการหนึ่งที่ได้ผลคือการสร้างเด็กที่มีคุณภาพจากกระบวนการศึกษาของเรา และส่งเด็กเหล่านั้นเข้าสู่สังคมเพื่อให้ทุกคนเห็นว่าภาพต่างๆ ในด้านลบที่เคยเห็นหรือเคยจินตนาการนั้นเป็นเพียงส่วนเล็กที่สังคมได้รับรู้ การที่เด็กได้ถ่ายทอดข้อมูลด้วยตัวเองสู่สังคมจึงเป็นการส่งเสริมการสร้างความสำเร็จที่ถูกต้องแก่ทุกคนในสังคม

5.2.2 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี

ราชวิถี

ในการเรียนภาคทฤษฎี เนื้อหาและวิชาไม่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคต่อตนเองเลย แต่สิ่งที่เป็นปัญหาก็คือ ระบบที่ในการสอน และอุปกรณ์ในการเรียนการสอน โดยปัญหาที่ว่านี้สามารถพัฒนาหรือแก้ไขได้ แต่เมื่อสัมภาษณ์ถึงในกรณีภาคปฏิบัติ พบว่ามีประสบการณ์ด้านลบในระหว่างการทำงาน และในด้านหนึ่งก็เป็นประโยชน์ต่อตัวเด็กเพราะประสบการณ์ที่เจอจะช่วยสอนให้รู้จักการรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ แต่อีกด้านหนึ่งคือหากมองว่าเด็กเหล่านี้คือเด็กที่ต้องให้ความสำคัญต่อด้านความรู้สัก หากเด็กต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ตึงเครียดหรือมีผลต่อจิตใจ โดยไม่มีผู้ให้คำปรึกษาจะส่งผลต่อความกระตือรือร้นของเด็กได้

5.2.3 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด

เกร็ด

ปัญหาและอุปสรรคที่พบเจอไม่ได้เกิดจากตัวระบบของการจัดการการศึกษา แต่ส่วนใหญ่เป็นปัญหาส่วนตัว เช่น การเสียสมาธิง่าย เข้าเรียนไม่ทัน หรือไม่นัดในบางวิชา เป็นต้น ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ สามารถแก้ไข หรือขอคำปรึกษาได้จากบุคลากรภายในสถานศึกษาได้ ในด้านของปัญหาและอุปสรรคที่บุคลากรในวิทยาลัยฯ ได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้ เกี่ยวกับเรื่องการถูกรังแก หรือการกีดกันจากกลุ่มเด็กทั่วไปนั้น

5.2.4 ปัญหาและอุปสรรคในมุมมองของนักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์

สงเคราะห์

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการการศึกษาสำหรับเด็กขาดโอกาส คือ การปรับตัวของเด็กขาดโอกาส ซึ่งมีผลการศึกษาที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างมากเพื่อให้เด็กเหล่านี้มีความมั่นใจ และสามารถเรียนจบการศึกษาได้ และนอกจากปัจจัยด้านพฤติกรรมของตัวเด็กที่ขาดโอกาสแล้ว ยังมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นปัจเจก เช่น ด้านรูปร่าง และสมรรถภาพของร่างกาย หรือเรื่องของสมาธิ ที่แต่ละคนมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ปัจจัยที่กล่าวมานี้อาจจะกลายเป็นปัญหาหรืออุปสรรคต่อการจัดการการศึกษาได้ เพราะบางอย่างจำเป็นต้องนำหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องทางร่างกายและสติปัญญามาใช้เป็นข้อกำหนด นอกจากนี้ยังมีเรื่องของปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและจิตใจของเด็กขาดโอกาส ซึ่งบางอย่างก็กลายเป็นสิ่งที่ไม่สามารถควบคุมได้

5.3 ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนขาดโอกาสของสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถีและสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด ในความดูแลของกรมกิจการเด็กและเยาวชน

5.3.1 ข้อเสนอแนะของบุคลากรในวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์

แนวทางปฏิบัติที่สามารถเป็นแนวทางใหม่ในการจัดการการศึกษาเพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนขาดโอกาสนั้น ได้มีแนวทางหลักๆ 2 แบบ คือ แนวปฏิบัติที่เน้นการร่วมมือกับบุคคลภายนอกอย่างผู้ปกครอง หรือพ่อแม่ ให้ช่วยดูแลความประพฤติของเยาวชนเนื่องจากกฎต่างๆของวิทยาลัยสามารถบังคับใช้ได้ก็ต่อเมื่อเยาวชนอย่างอยู่ในพื้นที่เท่านั้น แนวปฏิบัติอีกทางคือ การเน้นไปที่ตัวเยาวชนโดยวัตถุประสงค์หลักนั้นเพื่อเตรียมความพร้อมให้เยาวชนได้สามารถปรับตัวเข้ากับหลักสูตรการศึกษาในระดับที่สูงและแตกต่าง ซึ่งนั่นจะช่วยให้เกิดผลลัพธ์ที่ดี นอกจากนี้สองแนวทางนี้ยังมีการเสนอให้มีการทำกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR) เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีดีแก่วิทยาลัยฯ

ข้อเสนอแนะของผู้บริหารจะเน้นไปที่การปรับปรุงระบบภายใน และความต่อเนื่องของการทำงานอันเนื่องจากการในมุมมองของผู้บริหารนั้นนโยบายหรือข้อตกลงใน MOU หลายประการยังไม่ได้ถูกขับเคลื่อน อย่างเต็มประสิทธิภาพทำให้การดำเนินงานบางอย่างเกิดความล่าช้าซึ่งส่งผลโดยตรงต่อตัวเยาวชน นอกจากนี้นโยบายที่ล่าช้าส่วนหนึ่งอาจจะยังเกิดจากการที่มีการโยกย้ายตำแหน่งภายในองค์กรบ่อยครั้ง ทำให้ความต่อเนื่องในการทำงานต่างๆนั้นขาดหายไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะของเยาวชนในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี

มีข้อเสนอแนะไปในทิศทางเดียวกันคือเรื่องประสบการณ์ที่มาจากการทำงานอดทนจากผู้อื่น เช่น การถ่ายถอดประสบการณ์จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง การมีรุ่นพี่คอยให้คำแนะนำทั้งในวิทยาลัยฯ และในสถานที่ฝึกงาน ส่วนหนึ่งเด็กหญิงทั้งสองคนมองว่าการได้รับคำแนะนำจากรุ่นพี่นั้นสามารถช่วยให้การเรียนและการทำงานเป็นไปได้อย่างราบรื่น ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของบุคลากรในวิทยาลัยที่ให้ความเห็นว่าเด็กควรได้รับการปูพื้นฐานเพื่อให้สามารถปรับตัวได้เร็วขึ้น ซึ่งการได้รับคำแนะนำหรือถ่ายถอดประสบการณ์จากรุ่นพี่ก็ถือเป็นอีกทางหนึ่งที่จะช่วยให้การปรับมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของเด็ก เช่น ค่าตอบแทนที่ได้จากการทำงาน และเวลาในการพักผ่อน

5.3.3 ข้อเสนอแนะของเยาวชนในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด

มีข้อเสนอที่แตกต่างกันออกไป แต่ที่น่าสนใจคือ การให้กรมกิจการเด็กและเยาวชนช่วยเตรียมความพร้อมให้กับเด็กตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีจุดประสงค์เพื่อการพัฒนาความรู้ความสามารถได้อย่างเหมาะสม ซึ่งข้อเสนอแนะนี้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของเด็กหญิงในสถานสงเคราะห์บ้านราชวิถี นี้อาจจะแสดงให้เห็นว่าสิ่งที่การจัดการการศึกษาสำหรับเด็กขาดโอกาสยังต้องปรับปรุง คือ การเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กในด้านต่างๆ ก่อนเข้ารับการศึกษานี้ในวิทยาลัยฯ

5.3.4 ข้อเสนอแนะของนักจิตวิทยาและนักสังคมสงเคราะห์

นักจิตวิทยาได้เสนอแนะเกี่ยวกับการเสริมสร้าง สนับสนุน ด้านจิตใจและความ เป็นอยู่ของผู้เรียนทำให้เห็นว่าการจัดการการศึกษาเพื่อเด็กขาดโอกาสนั้น จิตใจของเด็กเหล่านี้ คือ สิ่งที่ต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ทั้งการใช้คำเรียกแทนตัว ทั้งนโยบายการเก็บรักษาข้อมูล ส่วนตัวของเด็ก เพราะหากเด็กเหล่านี้ได้รับการกระทบการเตือนทางจิตใจก็เหมือนการตอกย้ำความเจ็บปวดของเด็กมากขึ้นอีก ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการศึกษาในอนาคต ในกรณีที่เลวร้ายที่สุดอาจจะส่งผลเสียในด้านพฤติกรรมของเด็ก และนักสังคมสงเคราะห์ได้เสนอแนะนั้นเป็นข้อเสนอแนะที่เน้นไปที่การพัฒนาตัวของเด็ก เช่น การส่งเสริมให้เด็กมีทักษะอื่นนอกจากวิชาที่เรียนเป็นสิ่งที่จะช่วยให้ใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างยั่งยืน และการส่งเสริมด้านจิตด้วยการมีจิตวิทยาที่คอยดูแลเรื่องที่ไม่สามารถหาได้จากชั้นเรียน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการจัดการกับความเครียดความกดดัน การรับฟังปัญหา และการประเมินแนวโน้มจิตใจของเด็ก ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เด็กมีคุณภาพการเรียนที่ดีขึ้น

6. การอภิปรายผล

6.1 รูปแบบและการจัดการการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนที่ขาดโอกาส

รูปแบบในการจัดการการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนที่ขาดโอกาสของ วิทยาลัยเทคโนโลยี ปัญญาภิวัฒน์ เป็น สถานศึกษา ประเภทอาชีวศึกษา สอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยมีทั้งหมด 4 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาธุรกิจค้าปลีก สมัยใหม่, สาขาไฟฟ้ากำลัง, สาขาแมคคาทรอนิกส์และหุ่นยนต์ และสาขาเทคนิควิทยาการนาฬิกา โดยมีระบบการเรียนการสอนเป็นรูปแบบของ ทวิภาคี โดยเรียนภาคทฤษฎีระยะเวลา 3 เดือน และเรียนภาคปฏิบัติระยะเวลา 3 เดือน ในหลักสูตรของวิทยาลัยฯนั้นได้ร่วมมือกับบริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) ทำการรับนโยบายจากทางภาครัฐ เพื่อช่วยให้เด็กและเยาวชนที่ขาดโอกาสซึ่งได้ทำหนังสือบันทึกข้อตกลงความร่วมมือร่วมกันกับภาครัฐ (MOU) ทั้งกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, กระทรวงยุติธรรม, ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง, กรมกิจการเด็กและเยาวชน และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด และสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี ซึ่งจะให้ทุนแก่เด็กเหล่านี้ตลอดหลักสูตร และได้รับการปฏิบัติ เหมือนกับเด็กทั่วไปทุกประการ โดยเด็กที่ผ่านเกณฑ์การหรือเงื่อนไขจนได้เข้ามาศึกษาที่วิทยาลัยฯ จะมีคณะรัฐสัมพันธ์ประจำวิทยาลัยฯ คอยดูแล ช่วยเหลือตลอดจนจบการศึกษา ในส่วนของเด็กที่จบ การศึกษา ยังได้รับวุฒิปริญญาตรี / ประกาศนียบัตรซึ่งทางวิทยาลัยฯ ได้มีการรับรองจาก กระทรวงศึกษาธิการ ผู้เรียนที่จบการศึกษาจากวิทยาลัยฯ สามารถนำหลักฐานดังกล่าวไปต่อยอดได้

ทั้งการศึกษาต่อ และการทำงาน โดยทางวิทยาลัยฯ พร้อมสนับสนุนให้ผู้เรียนศึกษาต่อได้จนถึงปริญญาตรี สอดคล้องกับทฤษฎีการจัดการการศึกษา สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2543) โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อให้เกิดการจัดการศึกษาที่เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ด้วยความร่วมมือกันของหลายฝ่ายทำให้การศึกษานั้นเข้าถึงเด็กมากมายที่ขาดโอกาสทางการศึกษา ช่วยให้เด็กเหล่านี้สามารถพัฒนาตัวทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ทั้งยังมีหน่วยงานที่คอยช่วยเหลือเพื่อให้มั่นใจว่าเด็กจะตระหนักได้ถึงคุณธรรม จริยธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับสังคมอันกว้างใหญ่หลังจากจบการศึกษาไปในอนาคต 2) เพื่อให้เกิดการจัดการศึกษาที่ยึดหลักการศึกษาดูแลชีวิตสำหรับประชาชนให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง อย่างที่หลักสูตรของวิทยาลัยที่มีรูปแบบเป็นทวิภาคี ซึ่งให้เด็กได้ทดลองปฏิบัติงานจริง เหตุผลหนึ่งคือการทำให้เด็กได้เรียนรู้ว่าการทำงานในชีวิตจริงเป็นอย่างไร และเมื่อเกิดปัญหาควรจัดการอย่างไร เป็นสนับสนุนให้เด็กเกิดการเรียนรู้้อยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะการเรียนรู้นั้นจะได้จากการนำความรู้ในภาคทฤษฎีมาใช้หรือไม่ก็ตาม 3) เพื่อให้เกิดการจัดการศึกษาที่ได้มาตรฐาน มีการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ และทุกประเภท ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพ และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดจนเกิดการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา ตามที่กล่าวมาก่อนหน้านี้ว่าวิทยาลัยฯ ได้รับความร่วมมือจากหลายหน่วยงานทั้งด้านทุนทรัพย์ที่ใช้ในการจัดการการศึกษา ทั้งหน่วยงานรัฐที่ตรวจสอบและรับรองคุณสมบัติบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการเรียนการสอน ไปตลอดจนการรับรองวุฒิการศึกษา ซึ่งมั่นใจได้ว่าทุกคนในวิทยาลัยได้รับการสนับสนุนและรับรองมาตรฐานจากหลายหน่วยงานเรียบร้อยแล้ว 4) เพื่อให้ระบบการศึกษาสอดคล้องกับระบบบริหารราชการแผ่นดินที่ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นและประชาชนทั่วไป แทนที่จะมอบอำนาจในการดูแลเรื่องการศึกษาไว้ที่แห่งเดียวแล้วมีเฉพาะเด็กทั่วไปได้รับการศึกษาการกระจายอำนาจให้แก่หน่วยงานต่างๆ และประชาชนให้ได้มีส่วนร่วมจะทำให้การศึกษาเข้าถึงเด็กกลุ่มอื่นได้มากขึ้นตัวอย่างเช่น เด็กขาดโอกาสในสถานสงเคราะห์ หรือสถานพินิจ เป็นต้น

ในด้านความร่วมมือกันระหว่างวิทยาลัยฯ กับหน่วยงานรัฐ และบริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) นั้นสอดคล้องกับทฤษฎีภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (Network Building and Participatory) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) องค์การของเครือข่าย ประกอบด้วยวัตถุประสงค์เป้าหมายของเครือข่าย สมาชิกเครือข่ายและบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในเครือข่าย โดยเครือข่ายที่กล่าว หมายถึง วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) และภาครัฐที่วัตถุประสงค์ร่วมกัน คือ การสนับสนุนการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่ขาดโอกาสทางการศึกษา โดยวิทยาลัยฯ มีบทบาทเป็นสถานศึกษาที่รองรับเด็กทั่วไปและเด็กที่ขาดโอกาส บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) ให้การสนับสนุนเงินทุนและนโยบายเกี่ยวกับการศึกษา และภาครัฐมีบทบาทในการเป็นช่องทางเชื่อมต่อกับสถานสงเคราะห์ หรือสถานพินิจต่างๆ ในการคัดเลือกเด็กที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดเข้ารับการศึกษานในวิทยาลัย 2) การจัดการเครือข่ายประกอบด้วย การพัฒนาแผนกลยุทธ์การออกแบบเครือข่าย การบูรณาการและการเชื่อมโยงการดำเนินการและการวัดผล การประยุกต์ใช้ ICT ในการจัดการเครือข่ายการพัฒนาความรู้และทักษะบุคลากรและการจัดระบบติดต่อสื่อสาร 3) การใช้ประโยชน์จากเครือข่าย ประกอบด้วย การประสานงานร่วมกันการแลกเปลี่ยนสารสนเทศและความรู้การแลกเปลี่ยนและระดมทรัพยากร และการพัฒนาความรู้และทักษะ การดำเนินนโยบายหรือการทำงานต่างๆมีการประสานงานกันตลอดเวลา เช่น การสื่อสารระหว่างวิทยาลัยฯ กับสถานสงเคราะห์เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลของเด็กทั้งที่กำลังศึกษาอยู่และเด็กที่มีคุณสมบัติสามารถเข้ารับการศึกษานได้ในปีการศึกษาต่อไป อีกกรณีคือการรายงานผลต่างๆระหว่างวิทยาลัยฯ และบริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) เพื่อร่วมกันกำหนดนโยบายต่างๆ ทั้งด้านงบประมาณ ทั้งด้านการประชาสัมพันธ์ต่างๆ เป็นต้น 4) การธำรงรักษาเครือข่ายประกอบด้วย การจัดกิจกรรมร่วมกัน การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิก การสร้างระบบการจูงใจการจัดการทรัพยากรสนับสนุน การสร้างที่ปรึกษา และการสร้างผู้นำรุ่นใหม่ การดำเนินนโยบายอย่างต่อเนื่อง

มีการปรับปรุงหลักสูตร การเปิดโอกาสในการทำงานในบริษัทในเครือหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ถือเป็นผลการผลักดันการคงไว้ซึ่งความร่วมมือของทุกฝ่าย

6.2 ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนขาดโอกาสฯ

ในมุมมองของบุคลากรในวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์นั้นปัญหาและอุปสรรคของการจัดการการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนขาดโอกาสนั้นส่วนใหญ่เป็นปัญหาของการปรับตัวเข้ากับระบบการเรียนในวิทยาลัยฯ อันเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น การมาจากบ้านสงเคราะห์ที่มีกฎระเบียบที่เข้มงวดจนทำให้เด็กปรับตัวลำบาก หรือในเด็กบางคนที่มีความอยากรู้ อยากลอง เมื่อได้เจอกับความมีอิสระมากขึ้นจนเกิดพฤติกรรมในเชิงลบ เช่น สูบบุหรี่ ดื่มสุรา เสพยาเสพติด โดดเรียน ทะเลาะวิวาท เป็นต้น ในด้านของเด็กผู้ให้สัมภาษณ์ก็เช่นเดียวกัน คือ การปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม และการเรียนยังเป็นปัญหาอยู่ เช่น ในบางคนยังไม่สามารถเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนได้ หรือในสภาพแวดล้อมที่มีทั้งเด็กทั่วไปที่มาจากครอบครัวปกติซึ่งสร้างความกดดันแก่เด็กที่มาจากสถานสงเคราะห์ หรืออาจกลายเป็นการกลั่นแกล้งด้วยเรื่องอ่อนไหวต่างๆ สิ่ง queเพิ่มเติมขึ้นมาคือการไม่มีรุ่นพี่ หรือบุคคลที่สามารถให้คำปรึกษาได้ในทันที

นอกจากนี้ปัญหาด้านจิตใจก็ถือเป็นอีกหนึ่งสิ่งที่ส่งผลต่อเด็ก ในความเห็นของนักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์การปรับตัวที่ช้าของเด็กบางคนจำเป็นต้องได้รับการเข้าใจที่มากพอจากครู และเพื่อนในชั้นเรียน การกลั่นแกล้ง ทั้งทางกายและวาจา ส่งผลให้เด็กมีภาวะจิตใจที่ย่ำแย่ลงส่งผลต่อทัศนคติที่มีต่อการเรียน และสภาพแวดล้อมนั้นๆ สอดคล้องกับพัชรภา ตันติสุขเวช (2561) ที่ศึกษาการศึกษาคุณลักษณะเชิงลึกและปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนออกนอกระบบการศึกษา, กรณีศึกษาจังหวัดตาก ปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนออกนอกระบบการศึกษา พบว่าแบ่งออกเป็นสองปัจจัย คือ ปัจจัยจากกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ทัศนคติที่มีต่อการเรียน การปรับตัว การแต่งงาน เป็นต้น และปัจจัยจากครอบครัว ชุมชน และสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ทัศนคติของบิดามารดาที่มีต่อกลุ่มเป้าหมาย สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ความยากลำบากในการเดินทาง เป็นต้น

6.3 ข้อเสนอแนะด้านคุณภาพต่อการจัดการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนขาดโอกาส

ข้อเสนอแนะสำคัญที่สอดคล้องกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนขาดโอกาสส่วนหนึ่งข้อเสนอแนะนั้นเกี่ยวข้องกับการร่วมมือกันของทุกหน่วยงานที่ร่วมลงชื่อใน MOU ทั้งความต้องการให้ทุกฝ่ายดำเนินการตาม MOU อย่างจริงจังมากขึ้น การผลักดันให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลเด็กและเยาวชนอย่างใกล้ชิด เพื่อช่วยให้เด็กมีพัฒนาการและการปรับตัวที่ดีขึ้น การร่วมมือกันเพื่อกระจายข่าวสารต่างๆ เพื่อให้การศึกษาที่มีส่วนช่วยให้เด็กที่ขาดโอกาสได้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น และที่สำคัญที่สุดคือข้อเสนอแนะในการสื่อสารของคนในองค์กรในกรณีที่มีการโยกย้ายตำแหน่ง ซึ่งข้อเสนอแนะในการร่วมมือกันนี้จะช่วยให้การจัดการศึกษา เพื่อเด็กและเยาวชนขาดโอกาสนั้นสามารถพัฒนาไปได้ในหลายๆด้านพร้อมๆกัน

อีกหนึ่งข้อเสนอแนะคือการผลักดันเรื่องการลดความเหลื่อมล้ำ และความเท่าเทียมกัน ด้วยการเริ่มจากบุคลากรในสถานศึกษาให้มีการปฏิบัติกับเด็กทุกคนอย่างเท่าเทียมไม่ว่าจะด้วยการกระทำ หรือแสดงออก หรือ การพูด ซึ่งการปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมนั้นจะส่งผลให้สังคมของเด็กและเยาวชนไม่มีการแบ่งพรรคแบ่งพวกหรือการเหยียดหยามกัน อีกหนึ่งส่วนคือการลดความเหลื่อมล้ำด้วยการสนับสนุนให้เปิดกว้างการศึกษาให้แก่เด็กไร้สัญชาติให้มีโอกาสในการศึกษาในสายอาชีพมากขึ้น ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้การศึกษามีความเท่าเทียมและทำให้เด็กรู้สึกถึงคุณค่าในตนเอง

ในส่วนของข้อเสนอแนะที่อยู่ในด้านการสนับสนุนการเรียนก็ยังมีมีความสำคัญต่อคุณภาพการจัดการศึกษา เช่น อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับการเรียน การช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายที่ซ้ำซ้อน การเปิดโอกาสให้เด็กได้ศึกษาสังคม ในมุมมองต่างๆทั้งการศึกษาดูงานนอกสถานที่ การทำกิจกรรม CSR และการขอให้มีการจัดกิจกรรมแนะแนวที่เปิดพื้นที่ให้รุ่นพี่รุ่นน้องได้ถ่ายทอดประสบการณ์ให้กันและกัน

7. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

7.1 รูปแบบและการจัดการการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนขาดโอกาส

รูปแบบและการจัดการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนขาดโอกาสเดิมนั้นเป็นรูปแบบที่ทุกฝ่ายยอมรับและตกลงที่จะดำเนินการร่วมกันใน MOU แต่เมื่อนำปัญหาและข้อเสนอแนะ พิจารณาร่วมกันแล้ว โครงสร้างของการทำงานนั้นอาจจะยากต่อการเปลี่ยนแปลงแต่ก็ยังสามารถปรับปรุงสิ่งต่างที่เป็นองค์ประกอบได้อยู่ ดังนั้น รูปแบบและการจัดการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนขาดโอกาสนั้นควรมุ่งเน้นที่การทำให้เกิดความเท่าเทียมกันในสถานศึกษา มีระบบที่ยืดหยุ่นเนื่องจากไม่ได้มีแค่เด็กแต่ละคนต้องการปรับตัว ควร มีรูปแบบการศึกษาที่มีหน่วยงานต่างๆเข้ามามีส่วนในการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้กับเด็กและเยาวชนทุกคนที่ขาดโอกาสได้มีพื้นที่ในการพัฒนาตนเองไม่ว่าเด็กคนนั้นจะมาจากไหน ที่สำคัญคือการทำให้สิ่งที่เด็กได้รับจากการศึกษานั้นสามารถนำไปใช้ในการชีวิตจริงมากที่สุด

7.2 ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนขาดโอกาส

ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กและเยาวชนโดยตรงนั้นเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่มีการกำกับดูแลจากสถานศึกษาซึ่งมีความแตกต่างจากสถานสงเคราะห์โดยการดูแลในสถานศึกษามีความอิสระมากขึ้นแต่ก็ยังมีต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎระเบียบของสถานศึกษา นั่นๆด้วยทำให้ เด็กต้องปรับตัว ทั้งด้านเนื้อหาวิชาที่ต้องเรียน ด้านการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีเด็กทั่วไปอยู่ร่วมด้วย ด้านการทำงานในสถานการณ์จริง และด้านการปฏิบัติตามระเบียบ นอกจากนี้ ปัญหาของเด็กที่อยู่สถานศึกษาแล้ว ยังมีปัญหาอีกมากที่ส่งผลกระทบต่อปรับตัวของเด็กในสถานศึกษาอีกด้วย เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาเรื่องความเครียด หรือความอยาก รื้ออยากลองสิ่งใหม่ๆ เป็นต้น ซึ่งปัญหาการปรับตัวของเด็กและเยาวชนเหล่านี้ อาจส่งผลกระทบต่อจัดการศึกษาในด้านของการจบการศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนด หมายความว่า หากเด็กไม่สามารถปรับตัวหรือสถานศึกษาไม่สามารถทำให้เด็กปรับตัวได้จำนวนเด็กที่จบการศึกษาลดลงและจำนวนของเด็กที่ต้องออกจากการศึกษาเพิ่มขึ้นด้วย สิ่งที่สำคัญคือการทำให้การศึกษาที่สถานศึกษามีนั้นเข้าถึงเด็กทุกคนให้ได้มากที่สุดเพราะเป้าหมายของสถานศึกษา คือ การทำให้เด็กได้รับการศึกษาและผ่านตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้และสามารถออกไปอยู่ร่วมกับสังคมภายนอกได้ ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนขาดโอกาสในความดูแลของกรมกิจการเด็กและเยาวชน ควรเป็นการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นต่อการปรับตัวของเด็ก มีการติดตามปัญหาของเด็กทุกคนที่เข้ารับการศึกษา เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและเด็กได้ก่อนที่ปัญหาจะลุกลามจนไม่อาจจะแก้ไขหรือบรรเทาได้

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวเด็กและเยาวชนนั้นสำคัญเป็นอย่างยิ่ง แต่อีกปัญหาหนึ่งที่สำคัญยิ่งซึ่งมีส่วนช่วยให้เด็กนั้นสามารถใช้ชีวิตในสถานศึกษาได้อย่างมีความสุข คือ การดำเนินการต่างๆอย่างต่อเนื่องและจริงจังกับข้อตกลงร่วมกันใน MOU ซึ่งเกี่ยวข้องกับปัญหาของตัวเด็กอย่างมาก โดยการที่ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจที่ต้องโยกย้ายตำแหน่งต้องสื่อสารและถ่ายทอดงานให้แก่ผู้ที่มาใหม่ เพื่อให้ผู้ที่มาใหม่ทราบถึงนโยบายหรืองานที่ยังดำเนินการอยู่ หรือกำลังจะต้องดำเนินการในอนาคต หากไม่มีการประสานงานหรือส่งต่องานแล้วสิ่งที่เกิดขึ้นคือ นโยบายที่กำลังดำเนินการอยู่จะไม่ถูกนำมาติดตามผลหรือพัฒนาต่อ นโยบายใหม่ที่มีแผนจะดำเนินการในอนาคตก็จะถูกละเลยผู้ที่ทำหน้าที่ในระดับปฏิบัติการจะเกิดความสับสนว่านโยบายไหน คือ นโยบายที่ยังต้องดำเนินการต่อหรือนโยบายไหนที่ต้องทำต่อในอนาคต ปัญหานี้ยังส่งผลกระทบต่อดำเนินการตามข้อตกลง MOU เพราะข้อตกลงร่วมกันนั้นเปรียบดังแผนการทำงานที่หน่วยงานต่างๆ เห็นชอบที่จะดำเนินการด้วยกัน สิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดการโยกย้ายตำแหน่งแต่ไม่มีการส่งต่องาน นโยบายที่เกี่ยวข้องกับข้อตกลงใน MOU บางอันก็จะไม่ได้นำมาพิจารณาหรือดำเนินการต่อ และผู้ที่เข้ามารับตำแหน่งใหม่ก็ต้องมาวางแผนกำหนดนโยบายใหม่ซึ่งถือเป็นการทำงานที่ซ้ำซ้อนมาก ยิ่งการทำงานที่ล่าช้า ซ้ำซ้อน และไม่ปฏิบัติตาม MOU ส่งผลให้ผู้ที่อยู่ระดับปฏิบัติการต่างๆ รู้สึกสับสนและไม่กล้าที่จะดำเนินการอะไร เพราะกลัวจะขัดกับนโยบายการทำงานใหม่ ผู้ที่ต้องรับผลกระทบสุดท้ายก็คือเด็กและเยาวชนไม่เพียงแต่คนที่ขาดโอกาสแต่ยังรวมถึงคนทุกคนในสถานศึกษา หากมีปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็ก แล้วเด็กนำปัญหานี้ไปแจ้งต่อสถานศึกษา แต่สถานศึกษายังไม่มีการทำงานที่แน่ชัดหรือมาตรการ

สำหรับการจัดการกับปัญหานั้นๆ ปัญหาที่จะไม่ได้การแก้ไขจนเกิดการสะสมในอนาคตจะกลายเป็นปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้

นอกจากนี้ ยังมีปัญหาของความเท่าเทียมทั้งที่เกิดขึ้นระหว่างเด็กทั่วไปกับเด็กที่มาจากครอบครัวที่มักเกิดข้อพิพาทเรื่องการแบ่งพรรคแบ่งพวก การเหยียดหยาม การกลั่นแกล้ง การทะเลาะวิวาท อันเป็นปัญหาที่ส่งผลต่อสังคมภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน ซึ่งไม่ใช่ทุกคนที่จะมีปัญหาเหล่านี้ แต่ก็ไม่สามารถเมินเฉยได้ อีกหนึ่งความไม่เท่าเทียมหรือความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นคือการที่เด็กไร้สัญชาตินั้นไม่ได้รับการสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาในสายอาชีพ ซึ่งเด็กส่วนใหญ่ปรารถนาที่จะศึกษาในสายอาชีพเพราะต้องการทำงานหลังจบการศึกษาเลย หากมองว่าเด็กทุกคนคือกำลังสำคัญที่ใช้ในการขับเคลื่อนประเทศในอนาคต เด็กไร้สัญชาติก็คือหนึ่งในกำลังสำคัญเช่นกัน ไม่การศึกษาหรือผลการวิจัยใดที่บอกว่าเด็กไร้สัญชาติมีศักยภาพด้อยกว่าเด็กคนอื่น ๆ ดังนั้น ปัญหาของการที่เด็กไร้สัญชาติไม่ได้รับการสนับสนุนการศึกษาที่เท่าเทียมกับเด็กคนอื่น ๆ ถือเป็นปัญหาใหญ่ที่ต้องได้รับการแก้ไข เพราะอาจจะส่งผลกระทบต่อพัฒนา นโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในอนาคต

7.3 ข้อเสนอแนะในงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาในภาพรวมที่เกิดขึ้นเท่านั้น ซึ่งยังไม่ได้มีการมุ่งเน้นที่จะศึกษาด้านใดด้านหนึ่งของการ จัดการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนขาดโอกาสในความดูแลของกรมกิจการเด็กและเยาวชนเป็นหลัก

หนึ่งข้อสังเกตที่พบจากการสัมภาษณ์บุคคลากรในสถานศึกษาและเด็กเยาวชนในสถานสงเคราะห์ทั้ง 2 ที่ คือ การมองปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นนั้นแตกต่างกัน ในมุมมองของเยาวชนไม่ได้มองว่าการจัดการการศึกษา ระบบการศึกษา หรือสถานศึกษา คือ ต้นเหตุของปัญหาและอุปสรรค แต่มองว่าปัญหาบางอย่างมันเกิดจากตนเองและเป็นปัญหาที่สามารถจัดการได้ในทางตรงกันข้ามบุคคลากรในสถานศึกษาให้ข้อมูลว่าเยาวชนเหล่านี้อาจจะมีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวเข้ากับคนในสถานศึกษา รวมถึงปัญหาการทะเลาะวิวาทและการกลั่นแกล้ง ด้วยมุมมองที่แตกต่างกันนี้เอง เกิดเป็นคำถามที่ว่า มุมมองที่มองไปยังปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการจัดการศึกษาที่แตกต่างกันระหว่างเยาวชนและบุคคลากรในสถานศึกษานั้นเป็นปัญหาสำคัญของการจัดการการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนขาดโอกาส

การศึกษาที่มุ่งเน้นไปที่การศึกษาพฤติกรรมของเด็กโดยการระบุจำนวนกลุ่มประชากรที่ชัดเจนและใช้วิธีทางสถิติมาช่วยจะยิ่งทำให้เห็นภาพของการศึกษานี้ได้ชัดเจนในหลายๆมิติมากยิ่งขึ้น และอีกหนึ่งสิ่งที่ควรนำมาศึกษาในงานวิจัยเชิงลึกมากขึ้นคือ เรื่องของนโยบายต่างๆที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนขาดโอกาสในความดูแลของกรมกิจการเด็กและเยาวชน ว่านโยบายด้านต่างๆมีผลต่อเด็กและเยาวชนที่เข้ารับการศึกษาอย่างไรบ้าง ผลลัพธ์ของการศึกษาที่ได้มานั้นจะมีส่วนช่วยในการพัฒนา นโยบายในอนาคตเป็นอย่างมาก

8. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : แนวทางการศึกษาและพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาด.

กัญจุมณี ลดาพงษ์พัฒนา. (2566). *การตอบสนองต่อความจำเป็นของเด็กและครอบครัว: การศึกษาเปรียบเทียบการจัดบริการของสถานรองรับเอกชนสำหรับเด็กและครอบครัวเปราะบางในประเทศไทย*. นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล.

ดำรงค์ ตุ่มทอง, พัชรินทร์ สิริสุนทร, รัตนะ บัวสนธ์ และทวิศักดิ์ ศิริพรไพบูลย์. (2557). ปัญหาเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา : สถานการณ์ความไม่เสมอภาคในสังคมไทย. *Journal of Humanities and Social Sciences Prince of Songkla University*, 10(1), 123–141.

- พัชรภา ตันติชูเวช. (2559). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา: กรณีศึกษาจังหวัดตาก. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2543). การบริหารเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development). สืบค้นเมื่อ 4 กุมภาพันธ์ 2567. จาก <https://sdgs.nesdc.go.th/Thaipublica>. (2020). เด็กไทยไร้ข้อมูลในระบบการศึกษา 1.1 ล้านคน ฐานะยากจน-พิษเศรษฐกิจตัดโอกาสเรียนหนังสือ (ตอน3). สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม 2566. จาก <https://thaipublica.org.th/>